

สภาพ ปัญหา ความต้องการจำเป็น และแนวทางในการจัดกิจกรรม
นันทนาการสำหรับนักศึกษาในสภาพการณ์ปัจจุบัน
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง*
THE SITUATIONS, PROBLEMS, NEEDS AND GUIDELINES OF THE
RECREATIONAL ACTIVITY MANAGEMENT FOR THE CURRENT
STUDENTS AT RAJABHAT UNIVERSITY BASED IN BANGKOK
AND CENTRAL AREA

วิเชียร ทูวิลลา

Wichian Tuvira

สุนทรตรี นิมเนตพันธ์

Sumonratree Nimnatipun

อนันต์ มาลารัตน์

Anan Malarat

ภาควิชา รัตนโรจนากุล

Parkpoom Ratanarojanakool

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Srinakharinwirot University, Thailand

E-mail: s.pasatcha@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ และแนวทางในการจัดกิจกรรมนันทนาการ และ 2) ประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับนักศึกษา ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน โดยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยแบบสัมภาษณ์ ในประเด็นสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางในการจัดกิจกรรมนันทนาการ กับกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมนันทนาการ 5 คน 2) บุคลากรผู้ปฏิบัติกิจกรรมนันทนาการ 5 คน และ เก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลสภาพจริงที่เป็นอยู่กับสภาพที่ควรจะเป็นกับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลางจากสถาบันการศึกษา 5 แห่ง จำนวน 397 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง

---

* Received 30 May 2021; Revised 18 September 2021; Accepted 21 September 2021

โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สูตร $PNI_{modified}$ สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้
 1) สภาพปัญหา ความต้องการ และแนวทางในการจัดกิจกรรมนันทนาการ พบว่า ด้านโครงสร้างการบริหารงาน บุคลากร การจัดกิจกรรมนันทนาการ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก งบประมาณ ระยะเวลายังมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลไม่ดีเท่าที่ควร จึงต้องปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น 2) นักศึกษามีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ในด้านระยะเวลาการจัดกิจกรรมนันทนาการ ($PNI_{modified} = 1.04$) รองลงมา ได้แก่ การจัดกิจกรรมนันทนาการ และงบประมาณการจัดกิจกรรมนันทนาการ บุคลากรจัดกิจกรรมนันทนาการ โครงสร้าง การบริหารงานกิจกรรมนันทนาการ และ ด้านบุคลากร และด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ในการจัดกิจกรรมนันทนาการ ตามลำดับ

คำสำคัญ: สภาพปัญหา, ความต้องการจำเป็น, แนวทาง, การจัดกิจกรรมนันทนาการ

Abstract

The objectives of this research article were to 1) study and synthesize the situations, problems, and guidelines of the recreational activity management and 2) to scrutinize the needs assessment of the recreational activity management for the current students at Rajabhat university based in Bangkok and central area by using mixed method. The sample groups consisted of 1) five recreational activity experts. 2) five teachers or staffs who are the operator of student activities in Rajabhat University, with at least three years of experience, and 3) 400 students from five Rajabhat universities based in Bangkok and central area. Data was collected through the interview and questionnaire It is a 5-level rating scale of Likert to store 55 actual conditions of the discrepancy-based need assessment. Then, the qualitative data was elicited by using content analysis. The needs assessment of the recreational activity management for the current students at Rajabhat university based in Bangkok and central area was analyzed by the Modified Priority Need Index ($PNI_{modified}$). According to the interview regarding the situations, problems, and guidelines of the recreational activity management, the result corresponded to the needs assessment. The needs assessment indicated that the highest index is the duration of the recreational activity ($PNI_{modified} = 1.04$). The second index is the recreational activity management and budget ($PNI_{modified} = 1.03$), the facilitator in the recreational activity ($PNI_{modified} = 1.02$), the structure of the recreational activity and facilitator

management (PNI_{modified} = 1.01), and the facilities in the recreational activity (PNI_{modified} = 1.00), respectively.

Keywords: Situations Problems, Needs, Guidelines, The Recreational Activity Management

บทนำ

นันทนาการเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพของคน ตามนโยบายของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550 - 2554) ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2555 - 2559) และ (ร่าง) ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560 - 2564) โดยพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณ ทำให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังสร้างสัมพันธภาพของคนในชุมชน ทำให้เกิดความสามัคคี มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเครือข่ายชุมชนให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาชนบทและเมืองให้เกิดความน่าอยู่ มีความสงบ สะอาด สะอาดปลอดภัย มีระเบียบวินัย เป็นเครื่องมือในการสร้างฐานรากของสังคม สร้างความปรองดองในชาติ เป็นสังคมแห่งคุณธรรม จริยธรรม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคน ครอบครัว ชุมชน และสังคม เกิดความตระหนักในการใช้กิจกรรมนันทนาการอย่างยั่งยืนเพื่อเป็นกลไกการพัฒนาสังคมและพัฒนาชาติ (ทสิกรร สิงห์เจริญกิจ, 2557) เสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากโดยการสร้างผลิตภัณฑ์และบริการทางด้านนันทนาการที่มีการพัฒนารูปแบบให้สอดคล้องกับความต้องการของคนในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย มีการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อใช้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพคน อุปกรณ์ สถานที่ เทคโนโลยี และการบริหารจัดการที่ดี เพื่อยกระดับการนันทนาการให้มีมาตรฐานสูงขึ้น และพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการนันทนาการเพื่อการพาณิชย์ให้สามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ สร้างนักนันทนาการอาชีพ ให้แพร่หลายรวมถึงการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาจนสามารถผลิตนักนันทนาการรุ่นใหม่ที่มีพื้นฐานความรู้ และมีขีดความสามารถในการวิเคราะห์ การใช้ประโยชน์จากสังคมนันทนาการจนเป็นพลังในการขับเคลื่อนสังคมของประเทศที่กลมกลืนกับกระแสการยุคใหม่ เพื่อรองรับการร่วมมือของประชาคมอาเซียน ตลอดจนส่งเสริม อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยให้ดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน สร้างและพัฒนามาตรฐานนันทนาการแห่งชาติ ได้แก่ มาตรฐานด้านบุคลากร ด้านการบริหาร ด้านอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก (สำนักส่งเสริมและพัฒนานันทนาการ สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2551) จากเป้าหมายพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550 - 2554) ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2555 - 2559) และ (ร่าง) ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่กำหนดไว้ว่า ประชาชนทุกเพศทุกวัยมีความรู้ความเข้าใจเห็นคุณค่าของการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยนันทนาการ และประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต เด็กและเยาวชนร้อยละ 80 มี

ความรู้ความเข้าใจและมีเจตคติที่ดีต่อนันทนาการ รวมทั้งประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สถานศึกษาร้อยละ 80 และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้อยละ 80 จัดให้มีการจัดการเรียนรู้เรื่องการใช้เวลาว่างและนันทนาการ รวมทั้งจัดให้มีกิจกรรมนันทนาการในชีวิตประจำวันแก่เด็ก เยาวชนและประชาชน จะเห็นได้ว่านโยบายการพัฒนา ด้านนันทนาการให้ความสำคัญกับประชาชน เยาวชน ทุกช่วงอายุ โดยมีการกำหนดให้สถานศึกษา และองค์กรท้องถิ่นเป็นผู้จัดบริการ และจัดการศึกษาเรียนรู้ให้ข้อมูลที่ถูกต้องในการใช้เวลาว่าง และการปฏิบัติกิจกรรมนันทนาการ จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่มหาวิทยาลัยราชภัฏ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร และภาคกลางจะเป็นผู้ให้ความสำคัญกับการจัดการกิจกรรมนันทนาการเพื่อพัฒนานักศึกษาในระดับต่อ ๆ ไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง มีบริบทที่มีความหลากหลายทางความเป็นอยู่ของนักศึกษา โดยเฉพาะนักศึกษาระดับปริญญาตรีภาคปกติทำให้เกิดวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตในมหาวิทยาลัยเกิดความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ทางภูมิภาค ท้องถิ่นของนักศึกษา ซึ่งเมื่อนักศึกษาในแต่ละพื้นที่เข้ามารวมตัวกันเพื่อศึกษา ย่อมเกิดการใช้ชีวิตในการศึกษาร่วมกัน รวมถึงการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งทางการศึกษา และกิจกรรมนันทนาการ ซึ่งกิจกรรมทั้งสองรูปแบบนี้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับการพัฒนาคุณภาพความเป็นอยู่ และการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่เป็นไปตามแนวนโยบายที่มีคุณภาพของสถานศึกษาต่าง ๆ และเป็นไปตามแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550 - 2554) ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2555 - 2559) และ (ร่าง) ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560 - 2564) จึงเป็นผลให้การจัดกิจกรรมนันทนาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง ในแต่ละสถานที่ต้องตอบสนองกับความหลากหลายมากที่เกิดขึ้นเพิ่มโอกาสใน การเข้าถึง การเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา และเป็นกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับกลุ่มนักศึกษาโดยมี ลักษณะที่แตกต่างกันไป ฉะนั้น กิจกรรมนันทนาการของแต่ละสถานศึกษาจึงมีการจัดการที่หลากหลายสอดคล้องกัน และสามารถจัดระบบกระบวนการพัฒนาการจัดการกิจกรรมนันทนาการให้เป็นรูปแบบเดียวกันได้

ในปัจจุบันการจัดกิจกรรมนันทนาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏนั้น ยังคงดำเนินไปในบริบทที่แตกต่างกัน และยังขาดคู่มือและแนวปฏิบัติที่มีองค์ประกอบที่ชัดเจน เกี่ยวกับการจัด นันทนาการในสถานศึกษา (Campus Recreation) ที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางการจัดการกิจกรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อกำหนดโครงสร้างและทิศทางที่ชัดเจน การขาดคู่มือและแนวทาง เหล่านี้เป็นผลให้นักศึกษาต้องเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา และกิจกรรมนันทนาการในเวลาว่าง การเข้าถึงการบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่เป็นไปตามความต้องการที่นักศึกษาควรจะได้รับ ดังนั้น สถานศึกษาจะต้องจัดกิจกรรมนันทนาการให้ครบถ้วนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถค้นพบสิ่งที่เขาต้องการ และความถนัดตามธรรมชาติของตัวเองได้เป็นอย่างดี ทำให้เขาสามารถพัฒนา

ตนเองไปในทางที่เหมาะสมและตรงตามที่ต้องการ (ชูชีพ เยาวพัฒน์, 2543); (พิมลภรณ์ รอดแก้ว, 2554)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการจำเป็น และแนวทางในการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับนักศึกษาในสภาพการณ์ปัจจุบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง เพื่อจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติที่มีองค์ประกอบที่ชัดเจน ให้มีความสอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ตรงตามความต้องการของนักศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง และเป็นไปตามเป้าหมายของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง ให้เป็นผู้มีความเพียบพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ เป็นประชาชนที่สมบูรณ์ต่อการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการ และแนวทางในการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับนักศึกษาในสภาพการณ์ปัจจุบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง
2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับนักศึกษาในสภาพการณ์ปัจจุบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลศึกษาเอกสาร งานวิจัย หนังสือ แนวคิดทฤษฎี บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เกี่ยวกับกระบวนการจัดการ (P - Planning การวางแผน O - Organizing การจัดการองค์กร L - Leading ภาวะการเป็นผู้นำ C - Controlling การควบคุม หรือ POLC) การมีส่วนร่วม (P - Plan วางแผน A - Action การปฏิบัติ O - Observation การสังเกต R - Reflection การสะท้อน หรือ PAOR) กิจกรรมนันทนาการ และการพัฒนาคุณภาพ (P - Plan วางแผน D - Do ลงมือทำ S - Study ศึกษาเรียนรู้ A - Act แก้ไขปรับปรุง หรือ PDSA) การจัดกิจกรรมนันทนาการ และสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบในการจัดกิจกรรมนันทนาการ ได้ ดังนี้ 1) โครงสร้าง การบริหารงานกิจกรรมนันทนาการ (Structure) 2) บุคลากร (Personnel) 3) บทบาทหน้าที่ของบุคลากร (Function) 4) กิจกรรมนันทนาการ (Activity) 5) สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก (Facility) 6) งบประมาณ (Budget) และ 7) ระยะเวลา (time) เพื่อนำไปกำหนดเป็นกรอบสำหรับใช้เป็นแนวทางการสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามกับผู้ที่เกี่ยวข้องรูปแบบการจัดการกิจกรรมนันทนาการ

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการจำเป็น และแนวทางในการจัดกิจกรรม นันทนาการสำหรับนักศึกษาในสภาพการณ์ปัจจุบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่าย กรุงเทพมหานครและภาคกลาง โดยนำองค์ประกอบในการจัดกิจกรรมนันทนาการ ที่สังเคราะห์ได้ 7 องค์ประกอบ มาดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์ (Interview) ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมนันทนาการ บุคลากรผู้ปฏิบัติกิจกรรมนันทนาการ ครอบคลุม 7 องค์ประกอบ ในประเด็นของสภาพ ปัญหา ความต้องการจำเป็น และแนวทางในการจัด กิจกรรมนันทนาการของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

2.2 ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กับนักศึกษา ครอบคลุม 7 องค์ประกอบ โดยให้พิจารณาจากสภาพจริงที่เป็นอยู่กับสภาพที่ควร จะเป็นในการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่าย กรุงเทพมหานครและภาคกลาง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมนันทนาการ งานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ในมหาวิทยาลัย โดยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาในระดับ มหาวิทยาลัย หรือด้านการบริหารจัดการงานกิจกรรมสำหรับนิสิตนักศึกษา มีประสบการณ์ไม่ น้อยกว่า 3 ปี ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน

2. บุคลากรผู้ปฏิบัติกิจกรรมนันทนาการ เจ้าหน้าที่หรืออาจารย์ ที่เป็น ผู้ปฏิบัติดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 3 ปี ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน

3. นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง จากสถาบันการศึกษา จำนวน 5 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้าน สมเด็จเจ้าพระยามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ มหาวิทยาลัยราช ภัฏเพชรบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นปีที่ 3 - 4 รวมทั้งสิ้นจำนวน 58,842 คน จากการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) จำนวน 382 คน แต่ผู้วิจัยเก็บ จำนวน 400 คน เพื่อป้องกันการสูญหาย ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Stage Sampling) ดังนี้

3.1 แบ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏออกเป็น 2 เครือข่าย คือ ในเขต กรุงเทพมหานคร 5 แห่ง และเขตภาคกลาง 9 แห่ง รวม 14 แห่ง

3.2 สุ่มมหาวิทยาลัย ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จากเขต กรุงเทพมหานคร 5 แห่ง ได้ตัวแทนจากราชภัฏกรุงเทพมหานคร 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยราช ภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และเขตภาคกลาง 9 แห่ง ได้กลุ่มตัวอย่าง

จากราชภัฏภาคกลาง 3 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

3.3 เลือกเฉพาะเจาะจงนักศึกษาชั้นปีที่ 3 - 4 เพราะเป็นกลุ่มนักศึกษาที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา และกิจกรรมต่างๆในเวลาว่าง ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏได้ดำเนินการจัดขึ้น และมีความเข้าใจ มีประสบการณ์ในการจัดการกิจกรรมที่ตนเองได้รับ และสามารถเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงพัฒนาจากการเข้าร่วมหรือได้ปฏิบัติได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์คำถามปลายเปิด (Opened ended question) แบบไม่มีโครงสร้าง สำหรับผู้เชี่ยวชาญ และบุคลากรด้านกิจกรรมนันทนาการ ในประเด็น สภาพ ปัญหา ความต้องการจำเป็น และแนวทางในการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับนักศึกษาในสภาพการณ์ปัจจุบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง ครอบคลุม 7 องค์ประกอบ (ธีรินทร์ ปรมาศ, 2555); (สถาบันพัฒนาบุคลากรการพลศึกษา และการกีฬา, 2557); (ทินกร ชอัมพงษ์, 2561); (กรัญญา สุกุลรักษ์, 2562) ดังนี้ 1) โครงสร้าง การบริหารงานกิจกรรมนันทนาการ (Structure) 2) บุคลากร (Personnel) 3) บทบาทหน้าที่ของบุคลากร (Function) 4) กิจกรรมนันทนาการ (Activity) 5) สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก (Facility) 6) งบประมาณ (Budget) และ 7) ระยะเวลา (Time)

2. แบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับนักศึกษา ครอบคลุม 7 องค์ประกอบ โดยให้พิจารณาจากสภาพจริงที่เป็นอยู่กับสภาพที่ควรจะเป็นในการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 มีลักษณะเลือกตอบ (Check List) เพื่อเก็บข้อมูลภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยเพศ ชั้นปี สังกัดมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 เป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของ Likert เพื่อเก็บข้อมูลสภาพจริงที่เป็นอยู่กับสภาพที่ควรจะเป็น จำนวน 55 ข้อ ในแต่ละด้าน ดังนี้ 1) ด้านโครงสร้างและการจัดกิจกรรมนันทนาการ 2) ด้านบุคลากร และบทบาทหน้าที่ 3) ด้านงบประมาณ 4) ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และ 5) ด้านระยะเวลา โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนจากน้อยที่สุดมากที่สุด 5 ระดับดังนี้

1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด	(0% - 20%)
2 หมายถึง ระดับน้อย	(21% - 40%)
3 หมายถึง ระดับปานกลาง	(41% - 60%)
4 หมายถึง ระดับมาก	(61% - 80%)
5 หมายถึง ระดับมากที่สุด	(81% - 100%)

สำหรับข้อมูลในแต่ละตอนเมื่อมีการหาค่าเฉลี่ยแล้ว จะมีการแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ดังต่อไปนี้

น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00 - 1.49
น้อย	ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.50 - 2.49
ปานกลาง	ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.50 - 3.49
มาก	ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.50 - 4.49
มากที่สุด	ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.50 - 5.00

และ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ และการตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร บทความ งานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดกรอบความคิดในการสร้างเครื่องมือ
3. สร้างเครื่องมือวิจัยและนำเสนอที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบให้คำแนะนำและปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของที่ปรึกษาทำการตรวจแล้วมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการตรวจสอบ และหาความตรงตามเนื้อหา ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแล้วเสนอให้ที่ปรึกษาพิจารณาอีกครั้ง เพื่อทำการปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

6. ทดลองใช้ (Try - out) เครื่องมือ กับกลุ่มที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

7. นำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค ได้ค่าเท่ากับ 0.994

8. นำแบบสอบถามมาจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างแล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏฝ่ายการจัดกิจกรรมนักศึกษา เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยส่งจดหมายขอความอนุเคราะห์ และประสานงานกับ ผู้เชี่ยวชาญ และ บุคลากรผู้ปฏิบัติกิจกรรมนันทนาการ เพื่อนัดหมายสัมภาษณ์ และชี้แจงรายละเอียดและ

ขอความร่วมมือจากทางตัวแทนบุคลากร สำหรับการส่ง Link และ QR Code แบบสอบถามออนไลน์ ให้แก่นักศึกษา

3. ผู้วิจัยได้ทำการตรวจนับผลการตอบแบบสอบถามออนไลน์ โดยได้รับผลการตอบแบบสอบถามกลับจากนักศึกษาจำนวน 397 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สังเคราะห์ สภาพ ปัญหา ความต้องการจำเป็น และแนวทางในการจัดกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

2. วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของรูปแบบการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และดัชนีความสำคัญของ ลำดับความต้องการจำเป็น หรือ Modified Priority Needs Index : PNI_{Modified} ซึ่งเป็นวิธีหาความแตกต่างของสภาพที่ควรจะเป็นและสภาพที่เป็นอยู่แล้วหารด้วยสภาพที่เป็นอยู่ (สุวิมล ว่องวานิช, 2556) โดยมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

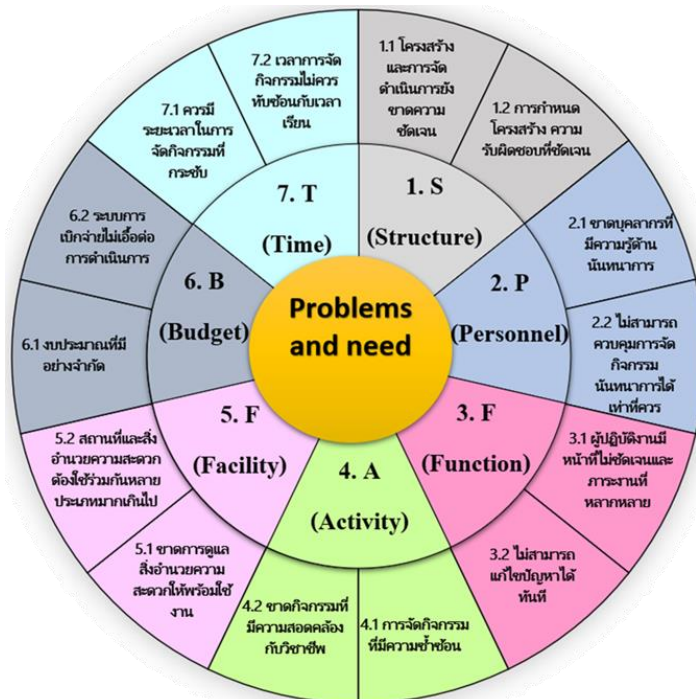
ผลการวิจัย

1. จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและบุคลากรด้านการจัดการกิจกรรมนันทนาการ ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมนันทนาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง ครอบคลุม 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1) การจัดโครงสร้างของหน่วยงานและนโยบายด้านการจัดการกิจกรรมนันทนาการยังไม่มี ความชัดเจนและไม่ได้ถูกให้ความสำคัญมากนัก และไม่มีกำหนดโครงสร้างของหน่วยงานที่จะรับผิดชอบด้านนันทนาการ 2) หน่วยงานยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และความเข้าใจด้านนันทนาการ และกิจกรรมนันทนาการ และบุคลากรไม่สามารถควบคุม ดูแลการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา และบุคคลภายนอกที่เข้าร่วมกิจกรรมได้เท่าที่ควร 3) ผู้ปฏิบัติงานมีหน้าที่ในการดำเนินงานที่หลากหลาย ไม่ชัดเจน มีภาระหน้าที่ที่มาก ส่งผลให้ งานการให้ความสำคัญด้านนันทนาการ 4) กิจกรรมนักศึกษา รวมถึงการใช้เวลาว่างของ นักศึกษาไม่ส่งผลสัมฤทธิ์ได้ดีเท่าที่ควร และผู้ปฏิบัติงานเองไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขปัญหาใน การดำเนินงานด้านนันทนาการได้ทันที เป็นผลจากการดำเนินงานที่ การจัดการกิจกรรม นันทนาการยังมีความซ้ำซ้อน และซับซ้อน อาจไม่เหมาะสมกับผู้เข้าร่วมที่มีความต้องการที่ หลากหลาย และยังขาดกิจกรรมนันทนาการ หรือกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิชาชีพที่สามารถ นำเอาไปเป็นประโยชน์ในอนาคตต่อไปได้ 5) สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ยังไม่ตอบสนองต่อ ความต้องการที่เพียงพอเหมาะสม ทั้งยังอยู่ในสภาพที่อาจไม่พร้อมใช้งานขาดผู้รับผิดชอบดูแล ที่ชัดเจน สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ต้องใช้ร่วมกันหลายประเภทส่งผลต่อการ ใช้ บริการที่อาจเกิดความไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร 6) งบประมาณด้านการพัฒนา ดูแล สนับสนุน

ด้านนันทนาการร่วมไปถึงกิจกรรมในการใช้เวลาว่างของนักศึกษายังมีจำนวนจำกัด และกระบวนการในการเบิกจ่ายยังไม่เอื้ออำนวยความสะดวกต่อการใช้จ่ายของการจัดการกิจกรรมนันทนาการสำหรับนักศึกษา 7) การจัดการระยะเวลาในการจัดการกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษาควรมีช่วงเวลาที่กระชับ เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน และเวลาว่างระหว่างเรียนของนักศึกษา สามารถสรุปได้เป็นแผนภาพครอบคลุมในแต่ละด้าน มีรายละเอียดดังภาพที่ 1

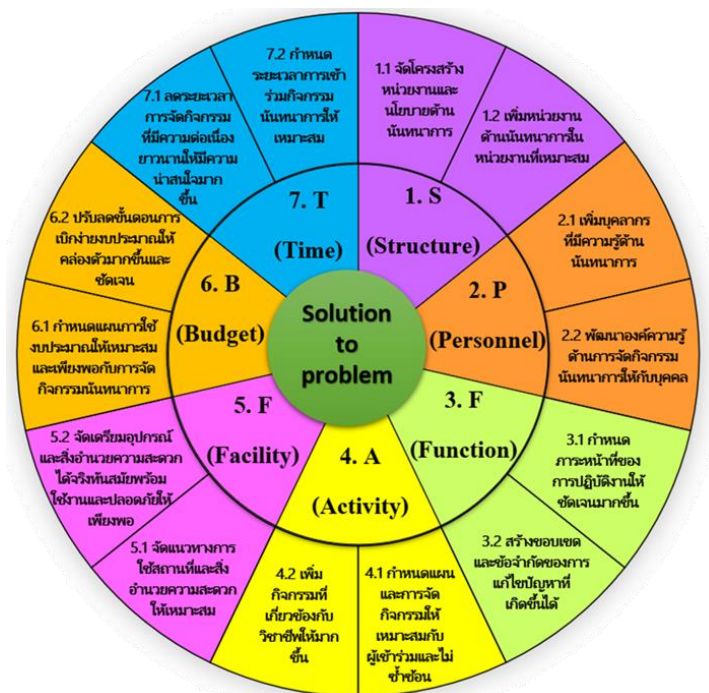

ภาพที่ 1 สภาพ ปัญหา และความต้องการจำเป็น ของการจัดการกิจกรรมมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์กรุงเทพมหานครและภาคกลาง

จากผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ปฏิบัติงานด้านนันทนาการ ถึงแนวทางการแก้ไขปัญหา ของการจัดการกิจกรรมนันทนาการพบว่า 1) ควรกำหนดและจัดโครงสร้างเพิ่มเติมจากเดิม มีหน่วยงานและนโยบายด้านการจัดการกิจกรรมนันทนาการที่สามารถปฏิบัติงานได้จริง และมีภาระงานด้านนันทนาการในโครงสร้างของกองพัฒนานักศึกษา/สำนักกิจการนักศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน 2) ควรเพิ่มบุคลากรที่มีความรู้ด้านการจัดการกิจกรรมนันทนาการ มีการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดการกิจกรรมนันทนาการ และองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของกิจกรรมนันทนาการให้กับบุคลากร 3) การมอบหมาย และกำหนดภาระหน้าที่ของการปฏิบัติงานให้ชัดเจนครอบคลุมกับบทบาทหน้าที่ในการพัฒนางานด้านกิจกรรมนันทนาการ รวมถึงการปฏิบัติกิจกรรมนันทนาการในระหว่างเวลาว่างด้วย 4) กำหนดแผนการจัดการกิจกรรมนันทนาการ และกิจกรรมที่จัดให้กับนักศึกษาในเวลาว่างให้เหมาะสมกับ

ผู้เข้าร่วมและไม่ซับซ้อน เพิ่มเติมกิจกรรมนันทนาการที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ และมีความหลากหลายให้มากขึ้น 5) กำหนดแนวทางการใช้สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านนันทนาการให้เหมาะสมกับผู้ใช้ จัดหาสิ่งที่ทันสมัย เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่สามารถใช้งานได้ อย่างเหมาะสมกับสภาวะการณ์ปัจจุบันและปลอดภัยให้เพียงพอต่อความสนใจ ความต้องการของนักศึกษาและกลุ่มผู้ใช้อื่น ๆ 6) ควรมีการจัดทำแผนการใช้งบประมาณให้เหมาะสมและเพียงพอต่อการจัดการกิจกรรมนันทนาการให้เหมาะสม นักศึกษามีส่วนในการแสดงความต้องการ หรือร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนงบประมาณ และปรับลดขั้นตอนการเบิกจ่ายงบประมาณให้สอดคล้องกับการใช้จ่ายได้สะดวกมากขึ้น 7) ควรลดระยะเวลาการจัดกิจกรรมนักศึกษาที่มีความต่อเนื่องยาวนานให้มีความกระชับเหมาะสมกับเวลาเรียน และเวลาว่างของนักศึกษาผู้เลือกเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการที่ตนเองสนใจให้มากยิ่งขึ้น และควรมีการกำหนดชั่วโมงการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการให้นักศึกษาตามความสนใจของนักศึกษาและสามารถสรุปแนวทางการแก้ไขปัญหาของการจัดกิจกรรมนันทนาการมหาวิทยาลัยราชภัฏ เครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง มีรายละเอียดดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แนวทางการแก้ไขปัญหาของการจัดกิจกรรมนันทนาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง

2. ผลการวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และการกำหนดความต้องการจำเป็นของการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 7 ด้าน พบว่า ทั้ง 7 ด้าน มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่

เป็นอยู่ อยู่ในระดับน้อย (Mean อยู่ระหว่าง 2.21 - 2.26) เมื่อพิจารณาสภาพที่ควรจะเป็น พบว่า ด้านโครงสร้างและการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านบุคลากรจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมนันทนาการ และด้านระยะเวลาการจัดกิจกรรมนันทนาการ มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น อยู่ในระดับมากที่สุด (Mean อยู่ระหว่าง 4.51 - 4.52) และ ด้านงบประมาณการจัดกิจกรรมนันทนาการ มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น อยู่ในระดับมาก (Mean เท่ากับ 4.49)

เมื่อระบุความต้องการจำเป็น (needs identification) โดยใช้สูตร $PNI_{modified}$ และการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ใช้การเรียงค่าดัชนี $PNI_{modified}$ จากมากไปหาน้อย ค่าดัชนีที่มีค่ามากแปลว่ามีความต้องการจำเป็นสูง ต้องได้รับการพัฒนามากกว่าดัชนีที่มีค่าน้อย พบว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาการจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็น ด้านระยะเวลาการจัดกิจกรรมนันทนาการ มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 1.04 รองลงมาได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมนันทนาการ และด้านงบประมาณการจัดกิจกรรมนันทนาการ มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 1.03 ด้านบุคลากรจัดกิจกรรมนันทนาการ มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 1.02 ด้านโครงสร้าง การบริหารงานกิจกรรมนันทนาการ และ ด้านบุคลากร มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 1.01 และด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมนันทนาการ มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 1.00 ตามลำดับ มีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความต้องการจำเป็นของการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยภาพรวม ($n = 397$)

รูปแบบการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ	สภาพที่ควร จะเป็น		สภาพที่ เป็นอยู่		$PNI_{modified}$	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.ด้านโครงสร้าง การบริหารงานกิจกรรม นันทนาการ	4.49	0.52	2.24	0.68	1.01	4
2. ด้านบุคลากร	4.51	0.50	2.24	0.68	1.01	4
3. ด้านบทบาทหน้าที่ของบุคลากร	4.50	0.51	2.23	0.71	1.02	3
4. ด้านกิจกรรมนันทนาการ	4.53	0.52	2.23	0.69	1.03	2
5. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก	4.51	0.50	2.26	0.67	1.00	5
6. ด้านงบประมาณ	4.49	0.52	2.21	0.67	1.03	2
7. ด้านระยะเวลา	4.52	0.51	2.22	0.71	1.04	1

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพการจัดกิจกรรมนันทนาการมหาวิทยาลัยราชภัฏในปัจจุบัน ยังไม่มีการกำหนดความสำคัญ และคู่มือแนวปฏิบัติที่มีองค์ประกอบที่ชัดเจน ไม่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลที่ดีเท่าที่ควร ต้องปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น จึงได้มีการศึกษาเพื่อกำหนด

โครงสร้างด้านการจัดการกิจกรรมนันทนาการขึ้นมาใหม่เพิ่มเติม โดยเพิ่มรายละเอียดสำคัญในองค์ประกอบในส่วนการจัดการของนันทนาการ ด้านโครงสร้างการบริหารงานกิจกรรมนันทนาการ ด้านบุคลากร ด้านบทบาทหน้าที่ของบุคลากร ด้านกิจกรรมนันทนาการ ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านงบประมาณ และด้านระยะเวลาซึ่งเป็นส่วนสำคัญต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา และยังเป็นการกำหนดแนวทางการพัฒนารายละเอียดส่วนต่างๆ เพื่อยกระดับการจัดการกิจกรรมนันทนาการให้กับหน่วยงาน สามารถนำไปปฏิบัติได้ง่าย และเกิดประโยชน์ตรงกับความต้องการของผู้ใช้และเป็นไปตามเป้าหมายของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติและยังถือว่าเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของนักศึกษา

และเมื่อพิจารณาจากผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ สะท้อนให้เห็นว่า ด้านระยะเวลาการจัดกิจกรรมนันทนาการ เป็นสิ่งที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเห็นว่ามีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ซึ่งสภาพปัญหาอาจเนื่องมาจากระยะเวลาในการเข้าร่วมของนักศึกษามีน้อยในแต่ละชั้นปี ประกอบกับมีภาระเกี่ยวเนื่องกับการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้มีแนวทางการแก้ปัญหาคือการปรับเปลี่ยนระยะเวลาให้มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของนักศึกษาในแต่ละปีการศึกษา การจัดการระยะเวลาในการจัดการกิจกรรมนันทนาการควรมีช่วงเวลาที่กระชับ เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนและเวลาว่างระหว่างเรียน โดยให้ผู้เข้าร่วมเลือกกิจกรรมนันทนาการที่ตนเองสนใจให้มากยิ่งขึ้น และควรมีการกำหนดชั่วโมงการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการให้นักศึกษาตามความสนใจของนักศึกษา ซึ่งหากดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวแล้วจะสอดคล้องและเป็นไปตามความต้องการของนักศึกษา การประกอบกิจกรรมนันทนาการจะต้องประกอบขึ้นในเวลาว่าง ปลอดจากภารกิจ กิจกรรมนันทนาการจึงต้องเกิดขึ้นในเวลาว่าง อันจะทำให้บุคคลเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินเบิกบานใจในเวลาที่พักจากงานหรือภารกิจประจำวัน ผู้ที่รู้จักทำงานโดยให้งานเป็นกิจกรรมนันทนาการไปด้วย ย่อมเป็นผู้ที่จะได้รับประโยชน์ทางนันทนาการได้มากกว่า (จิราวุธณ์ คำปลิว, 2561)

ในส่วนของด้านโครงสร้างและการจัดกิจกรรมนันทนาการที่มีความต้องการจำเป็นรองลงมา ยังอาจบกพร่องเรื่องการทำความเข้าใจในการจัดกิจกรรมนันทนาการนั้นยังไม่แน่นอน อาจเนื่องจากนิสิตนักศึกษาที่ร่วมเป็นทีมจัดการกิจกรรมนันทนาการนั้นไม่ใช่การต่อเนื่องระยะยาว เช่นเดียวกับผู้บริหารที่เป็นอาจารย์หรือผู้ที่ต้องปฏิบัติงานตามวาระที่กำหนดจะมีเพียงแต่บุคลากรในการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมนักศึกษาเท่านั้น ทำให้เกิดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปรับปรุงได้ ทั้งนี้มีแนวทางการแก้ไขคือการถ่ายทอดความรู้และแนวปฏิบัตินั้น ๆ ให้กับบุคลากรเป็นผู้สานต่อและถ่ายทอดให้เกิดการเรียนรู้ นำไปสู่การเป็นผู้นำได้ ควรกำหนดและจัดโครงสร้างเพิ่มเติมจากเดิม มีหน่วยงานและนโยบายด้านการจัดการกิจกรรมนันทนาการที่สามารถปฏิบัติงานได้จริง และมีภาระงานด้านนันทนาการในโครงสร้างของกองพัฒนานักศึกษา/สำนักกิจการนักศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน

ด้านงบประมาณการพัฒนา ดูแล สนับสนุนด้านนันทนาการร่วมไปถึงกิจกรรมในการใช้เวลาว่างของนักศึกษาที่มีจำนวนจำกัด และกระบวนการในการเบิกจ่ายยังไม่เอื้อต่อการใช้จ่าย ควรมีการจัดทำแผนการใช้งบประมาณให้เหมาะสมและเพียงพอ ให้นักศึกษามีส่วนในการแสดงความต้องการ หรือร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนงบประมาณ และปรับลดขั้นตอนการเบิกจ่ายงบประมาณให้สะดวกมากขึ้น ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้กับนิสิต นักศึกษาได้มีส่วนในกระบวนการจัดการกิจกรรมนันทนาการด้วย และให้เกิดความคล่องตัว และครอบคลุมกับการใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์ด้วย ซึ่งหากดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวแล้วจะสอดคล้องและเป็นไปตามความต้องการของนักศึกษา ดังนั้นการคำนวณต้นทุนกิจกรรมจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการจัดการงบประมาณ โดยต้นทุนกิจกรรม จะเป็นต้นทุนหรือค่าใช้จ่าย หรือรายจ่ายที่เกิดขึ้นจากการจ่ายเงิน หรือทรัพยากร และต้นทุนกิจกรรมจะเป็นตัวที่แสดงถึงราคาของผลผลิตหรือบริการ นับเป็นตัวชี้วัดในการวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน รวมถึงเป็นประโยชน์ในการพิจารณาทบทวนการดำเนินงานของสถานศึกษา หากการดำเนินการไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต้นทุนกิจกรรมแบบมุ่งเน้นผลงานจึงเป็นการคำนวณค่าใช้จ่ายจากกิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลผลิตนั้น ๆ (ชัยสิทธิ์ เถลิ้มประเสริฐ, 2544)

ส่วนด้านบุคลากร หน่วยงานยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และบุคลากรไม่สามารถควบคุม ดูแลการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของนักศึกษา และบุคลากรภายนอกที่เข้าร่วมกิจกรรมได้เท่าที่ควร ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการไม่มีความรู้โดยพื้นฐาน โดยมีแนวทางแก้ไขคือ ควรเพิ่มบุคลากรที่มีความรู้ด้านการจัดการกิจกรรมนันทนาการ มีการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดกิจกรรมนันทนาการ และองค์ประกอบด้านต่างๆของกิจกรรมนันทนาการให้กับบุคลากร กำหนดการพัฒนาความรู้ด้านการจัดกิจกรรมนันทนาการ และการบริการด้านต่าง ๆ ของกิจกรรมนันทนาการ หรือคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการจัดกิจกรรมนันทนาการมาเป็นผู้ดำเนินการจัดการ ควรมีบุคลากรด้านนันทนาการที่ตรงสายงานมาเป็นผู้ออกแบบและจัดกิจกรรมนันทนาการในมหาวิทยาลัยเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการจัดกิจกรรมของตนเอง เป็นการเตรียมบุคลากรในการจัดกิจกรรมนันทนาการประเภทต่าง ๆ และผู้นำนันทนาการให้มีความพร้อมในการดำเนินงาน (ศรีสุวรรณ น้อยพิทักษ์, 2560)

และด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกมีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดเป็นลำดับสุดท้าย อาจเนื่องจากสถานที่ที่มีความพร้อมในระดับหนึ่ง ตามบริบทของมหาวิทยาลัยนั้น ๆ และมีการใช้พื้นที่ร่วมกันกับชุมชนท้องถิ่น ซึ่งมีบางแห่งที่สิ่งอำนวยความสะดวกยังไม่เพียงพอ จึงควรเปิดให้ใช้สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ชัดเจน มีการให้คำแนะนำหรือประชาสัมพันธ์ และอาจใช้ร่วมกันกับชุมชนเพิ่มขึ้น กำหนดแนวทางการใช้ให้เหมาะสม จัดหาสิ่งทันสมัย เทคโนโลยีที่สามารถใช้งานได้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันและปลอดภัยเพียงพอต่อความสนใจ และความต้องการ

การวิจัยนี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ในรูปแบบการบริหารจัดการกิจกรรมนันทนาการที่พัฒนาจากโครงสร้างเดิม ซึ่งประกอบไปด้วย 7 องค์ประกอบ และสามารถนำไปบูรณาการร่วมกับการจัดกิจกรรมนันทนาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏกรุงเทพมหานคร และเครือข่ายภาคกลางได้ ซึ่งอาจพัฒนาต่อไปกับโครงสร้างการบริหารงานด้านนันทนาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศได้อีกด้วย โดยเน้นการให้ความสำคัญกับการใช้เวลาว่างเพื่อทำกิจกรรมนันทนาการที่นักศึกษาต้องการ รวมถึงความเป็นประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการที่ชัดเจน และเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมนันทนาการให้กับนักศึกษา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1) สภาพ ปัญหา ความต้องการ และแนวทางในการจัดกิจกรรมนันทนาการ พบว่าด้านโครงสร้างการบริหารงาน บุคลากร การจัดกิจกรรมนันทนาการ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก งบประมาณ ระยะเวลายังมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลไม่ดีเท่าที่ควร จึงต้องปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น 2) นักศึกษามีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ในด้าน ระยะเวลาการจัดกิจกรรมนันทนาการ ($PNI_{modified} = 1.04$) รองลงมา ได้แก่ การจัดกิจกรรมนันทนาการ และงบประมาณการจัดกิจกรรมนันทนาการ บุคลากรจัดกิจกรรมนันทนาการ โครงสร้างการบริหารงานกิจกรรมนันทนาการ และ ด้านบุคลากร และด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมนันทนาการ ตามลำดับ จากการศึกษา สภาพ ปัญหา และแนวทางในการจัดกิจกรรมนันทนาการ จากการการสัมภาษณ์ มีความสอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกับผลการประเมินความต้องการจำเป็น ดังนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ในการจัดกิจกรรมใด ๆ จึงควรมีการสำรวจความต้องการและพึงพอใจของนักศึกษา บุคลากร ต่อการจัดกิจกรรมนันทนาการของมหาวิทยาลัยตามบริบทของแต่ละมหาวิทยาลัยอีกครั้ง เพื่อทราบถึงความสนใจและความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการด้วย และควรสร้างความรู้ความเข้าใจกับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยในการใช้เวลาว่างประกอบการทำกิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสมและเป็นไปตามบริบทของมหาวิทยาลัย

เอกสารอ้างอิง

- พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ. ปยุตโต. (2553). การพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโกลบอล คิมทอง.
- กรัญญา สกุรักษ์. (2562). ปัจจัยบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ปัจจัยด้านความสามารถ และปัจจัยด้านความสำเร็จที่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารพาณิชย์ในกรุงเทพมหานคร. ใน สารนิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

- จิราวุฒัน คำปลิว. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติและพฤติกรรมการปฏิบัติเกี่ยวกับ
นันทนาการของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ. ใน วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการกีฬาและนันทนาการ. มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒ.
- ชัยสิทธิ์ เณลิมประเสริฐ. (2544). มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 Hurdles กับการจัดทำ
งบประมาณระบบใหม่. กรุงเทพมหานคร: ชีระฟิล์ม และไซเท็กซ์.
- ชูชีพ เยาวพัฒน์. (2543). นันทนาการ. (พิมพ์ครั้งที่ 1).กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ทิจิกร สิงห์เจริญกิจ. (2557). ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรใน
โรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา. ใน วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทินกร ชอัมพงษ์. (2561). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานกีฬาแบบมีส่วนร่วมของ
มหาวิทยาลัยราชภัฏ. ใน วิทยานิพนธ์บริหารการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ธีรินทร์ ประมาเวศ. (2555). สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากร
บริษัท เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) . ใน วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาการจัดการนันทนาการ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พระครูสิริธรรมาภิรต และ สามารถ ทิพย์ฤทธิ์. (2560). การศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักทฤษฎี
ธัมมิกัตถประโยชน์ของประชาชน ตำบลบางศาลา 62-75. นครศรีธรรมราช: วารสาร
มหาจุฬานาครธรรมส์.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2558). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลธรรม.
กรุงเทพมหานคร: ผลิตัฒม์.
- พิมลภรณ์ รอดแก้ว. (2554). ความต้องการการจัดการนันทนาการของบุคลากรส่วนกลางใน
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. ใน วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
จัดการนันทนาการ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศรีสุวรรณ น้อยพิทักษ์. (2560). สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. วารสารวิชาการศิลป
ศาสตร์ประยุกต์, 10(1), 75-85.
- สถาบันพัฒนาบุคลากรการพลศึกษาและการกีฬา. (2557). คู่มือผู้นำนันทนาการ. พิมพ์ครั้งที่
2. กรุงเทพมหานคร, สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ใน
พระบรมราชูปถัมภ์.

- สำนักส่งเสริมและพัฒนานันทนาการสำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2551). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของเยาวชน. เรียกใช้เมื่อ 15 ธันวาคม 2563 จาก <https://www.dpe.go.th/research-preview-392891791853>
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2556). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.